

שוודרים בנדרים

בית שנהרם בשטח התפיסה (לידו: עורך-הדין שיוח'י)
„עקרה, שברו, וניסרו“

חיילים. הם התחילו לסמן בצבע שחור אבנים בשטח. שאלתי אותם מה הם עושים, והם אמרו שזהו שטח ממשלתי. לי מזלי היה ביני ובין אחי סיכסוך קרקעות שהחל בי 1949 והסתיים ב-1960. בית-מישפט השלום בחברון פסק בזמנו לטובי למולי יש לי ביירות ואוכל להציג אותן בפני ועדת-ערר. אך מה יעשה אדם שלא היה לו סיכסוך קרקעות עם אחיו? באיזור בוירה, שם הופקעו 400 דונם, היו בשטח מטעי זיתים, מחצית בה ומיבנה לפועלים. את הזיתים עקרו, לדברי בעל הקרקע, מתנחלים מקריית-ארבע. „מה שלא הצליחו להוציא עם הר שורשים, שברו, מה שלא הצליחו לשבור ניסרו“ התוצאה: מאה עצי זית עקורים.

— דרך יקרה, מסוכנת וארוכה. קשה להאמין ששילטון חוקי, המכבד את עצמו, פועל בשיטות כאלה. אך זוהי המציאות בגדה המערבית. החוק קיים שם כדי שאפשר יהיה לעקוף אותו בכל דרך אפשרית. כדי לשדוד את קרקעות התושביים הפלסטיניים.

בלי הודעה

רישמית

ב שיוח'י שם הופקעו 4,000 דונמים, לא באה כל הודעה ממשלתית רישית. התושבים הסיקו על המתרחש כאשר הגיעו המודדים כדי לסמן את השטח שנתפס.

המוכתרים הם פקידי הממשל, ומשכור-תם באה ממנו. משום כך הם חייבים לי-חתום על הצווים. אך הם „שוכחים“ לי-מסור למחזיקים בקרקע את תוכן הצו, פשוט בניגול הבושה. כך יוצא שבעל הר-קרקע אף אינו יודע שאדמתו שוב אינה שייכת לו.

בתום 221 יום מהחתימה על הצו פוקעת זכותו של בעל הקרקע לערער בפני ועדת-הערר, משום ש„תמה תקופת הערר החוקית“. כיוון שבמיקרים רבים אין בעלי הקרקע יודעים על המתרחש, הם לומדים על ההפקעה רק כשמגיעים לשטח הר-מודדים או הבולדוורים, ורק אז הם מערערים על התפיסה.

ברוב המקרים נעתרת ועדת-הערר, ומוכנה לשמוע את טיעוני העותרים. אך אלה אינם מחמצאים בסככי החוק, ומבקשים את שירותיהם של עורכי-דין. הפרקטיסטים זקוקים לאישור יו"ר ועדת-הערר, כדי שיותר להם לעיין בספרי האחוזה ולבדוק אם אכן מדובר בקרקע ממשלתית. אך גם אישור יו"ר ועדת-הערר אי-

ב יום השישי האחרון לא התפללו תושבי שיוח', ממורח לחברון, במיס-גד שבכפר. הם יצאו לתפילה המונית על אדמתיהם. כאשר באו למקום קציני צה"ל, צעקו לעברם התושבים: „לא נצא מפה גם אם תהרגו אותנו! אדם גנבים שבאים לשדוד את אדמותינו!“

בשעה שהעניינים מופנות לחברון, שם עורכים מתנחלי בית-הדסה וחבריהם מקריית-ארבע פרעות בתושבי העיר, עורך המישל מסעי-שוד קרקעות סביב העיר. המשמעות של הפקעות האדמה בכפרים ובעיירות הללו חמורה יותר מהתקירות בעיר עצמה — אלה צעדים שקשה יהיה לחזור מהם. כאן לא יתבע המערך החל-טת ממשלה שתמנע את ההפקעות ותבלום את התנופה של „יצירת עובדות בשטח“. ההפקעות הללו מסתדרות יפה עם תוכנית יוריד התנחלויות. המישל הצבאי, בהשראתו של שר-ההתנחלויות אריאל שרון, פועל במהירות רבה כדי להפקיע אדמות רבות ככל האפשר עד ל-30 ביוני, וכדי

המימשל הצבאי הפך זדוע של גוש-אמונים - כדי לעקוף את

בית-המישפט מוכרזת אדמות פרטיות כ„אדמות המדינה“ - חיילים

נשלחים לעקור שתילים ולגרש מחפללים - הקק"ל הורס מיבנים

המתנחלים מקריית-ארבע אינם פועלים מתוך תאוות-הרס לשמה. הם מבקשים להשמיד כל הוכחה שהשטח המופקע היה מעובד. כך יהיה קל יותר לטעון ש-המדובר בקרקע ממשלתית.

דרך בתוך

הכרם

ב אדמתנו של מוניר אלנזאר, בכפר תורקמיה, ממש בתוך הכרם, פורצת הר-קרן-הקיימת דרך חדשה. פועלי הקרן-הקיימת כבר שרפו את החושות שבהן הת-גוררו הפועלים.

מספר אלנזאר: „רוצים לעשות כאן דרך ברוחב 15 מטרים, לאן אינו את הגפנים שלי? הגשתי עירעור. העדת-הערר כבר דנה בו חודשיים, וסלילת הר-דרך עומדת להסתיים.“

הם המשיכו לעבוד גם כשהראיתי להם את צו המניעה שהוציאה ועדת-הערר. שום דבר לא עזר. הם המשיכו. השכן שלי, שחידם, רצה להשליך את עצמו לפני גלגלי הטרקטור. הרגעתי אותו. אמרתי לו שנקרא למושל. יש חוק ויש ממשלה. טילפנתי למושל. הוא לא האמין שעובדים בשטח. הזמנתי אותו שיבוא לראות והוא אמר שהוא עסוק, ושיבוא למחרת בתשע. חיכינו לו עד הצהריים, הוא לא בא.“

עורכי-הדין המטפלים בענייני התושביים חוששים לעורם. הם שומעים איור מים גלויים. על פירסום שמם אין מה לדבר. הדוגמה העומדת לנגד עיניהם היא של ראשי הערים כרותי הרגלים משכס ומרמאללה.

עורך-דין אחד מספר מה שאמר לו קצין מימשל בטול-כרם: „לא כדאי שיקרה לך מה שקרה לחברי הוועדה להכוונה לאר-מית“. אחיו של אחד מעורכי-הדין היה צריך לצאת לירדן כדי לבקר את אביו החולה. נאמר לו במימשל, ש„מי שיש לו אח שמטפל בנושא הקרקעות לא מקבל רישיון יציאה לירדן.“

המוכתרים כינסו את תושבי הכפר, ור-הללו החליטו כי הפועלים שוב לא ייצאו לעבוד בישראל. תחת זאת ישאר בכפר כדי לעבד את האדמות שנתפסו „ולהפוך אותן לגן-עדן“. ביום השישי קיימו תפיי-לה בשטח שנתפס, ולא הסכימו לעזבו גם אחרי שחיללי צה"ל איימו עליהם, לדבריי-הם, בגז מדמיע.

תושב ח'רבת חלאווי, ליד יטא, מס-פר: „באו אלי חיילים יהודיעו לי שאם לא אפנה את החושה שבת אני גר, ישר-פו אותה ויחרימו את עדרי.“

מוחמד אלרג'בי הוא מנהל המוסיאון העירוני של חברון. הוא מתגורר בקירבת העיר. אלרג'בי מספר: „השבוע באו לי שטח שליך ביתי ארבעה מוכתרים, ש-איש מהם אינו מהסביבה. יחד איתם באו

גו מספיק לצורך זה. גיהול ספרי הר-אחוזה כפוף לקצין מטה לענייני מישפטים היושב במימשל — והוא אינו שש לסייע לעורכי-הדין.“

בביתים, עד לבירור העניין, מוציאה ועדת-הערר צורמניעה, שעל-פיו אסורה כל עבודת פיתוח בקרקע התפוסה, עד שתוכח הבעלות עליה.

את הצו הזה עוקף המישל על-ידי הוצאת צו אחר, בדבר „נטילה ורכישת חזקה“, להבדיל מהצו המקורי הגורא „צו בדבר אישור היות מקרקעין רכוש ממשלתי.“

וכך, בשעה שהדין המישפטי עדיין לא נערך, כבר נוצרות העובדות בשטח. הדרך היחידה הנותרת פנויה בפני בעלי הקר-קע, היא פנייה לבית-הדין הגבוה לצדק

להפוך כל הסדר בגדה המערבית לבלתי-אפשרי.

מימדי ההפקעות עצומים. להלן כמה דוגמות:

- בכפר שיוח' מבקש המישל לתפוס שטח של 4,000 דונם.
- ליד הכפר תרקומיה הוצאו 32 צווי תפיסה.
- באיזור העיירה יטא מבקש המישל לתפוס 10 אלפים דונם.
- מצפון לחברון, באיזור בוירה, נת-פסו על-ידי המישל 400 דונם.

העמדת פנים

של שילטון חוק

ל ותר מכל דבר אחר מעידות על אופיין של ההפקעות הללו השיטה שבה פועל המישל. יש כאן רק העמדת פנים של שילטון-חוק. על כך מספרים עורכי-הדין המייצגים את בעלי הקרקעות. הללו אינם רוצים להודות בהסמך-תיהם, אימת המישל עליהם.

ביסוד השיטה עומד הצורך לעקוף החל-טת ממשלה שנתקבלה בעיקבות הסכמי קמפ-דייוויד, ושעל פיה לא יופקעו עוד קרקעות פרטיים בגדה המערבית. משום כך מכרז המישל על כל קרקע שהוא מבקש להפקיע כקרקע ממשלתית, וחובת ההוכחה כי המדובר בקרקע פרטית מוט-לת על בעל הקרקע. וזה יכול לפתוח בי-הליכים רק אחרי התחלת העבודות — ובדרך-כלל גם זה כבר מאוחר מדי.

בשלב הראשון מועיקים את מוכתרי הכפר שבתחום שיפוטו מבקש המישל לבצע הפקעה. המוכתרים מוחתמים על צו הכתוב בערבית. בדרך-כלל הוא אינו מתורגם לערבית. בעז, שעליו חותם הר-מוכתר „בשם“ בעל הקרקעות, נאמר: „הנני מאשר בזה כי המקרקעין שפרטי-הם מובאים להלן הם רכוש ממשלתי.“ רק לעתים רחוקות מצורפת לצו מפה המפר-טת את גבולות השטח התפוס.

בעי-קרקע שחידם ואלי-נזאר בדרך שנמלכה באדמתם
„לאן אקח את הגפנים שלי?“